Evropski parlament
2019-2024

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2023/0418(COD)

5.3.2024

***I
OSNUTEK POROČILA

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2018/1806 glede imetnikov srbskih potnih listov, ki jih izda srbski usklajevalni urad (Koordinaciona uprava)
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalec: Matjaž Nemec

Oznake postopkov

*	Postopek posvetovanja
***	Postopek odobritve
***I	Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
***II	Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
***III	Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Predlogi sprememb k osnutku akta

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v dveh stolpcih

Izbrisano besedilo je označeno s ***krepkim poševnim tiskom*** v levem stolpcu, zamenjano besedilo s ***krepkim poševnim tiskom*** v obeh stolpcih, novo besedilo pa s ***krepkim poševnim tiskom*** v desnem stolpcu.

Prva in druga vrstica glave vsakega predloga spremembe navajata zadevni del besedila v obravnavanem osnutku akta. Če predlog spremembe zadeva obstoječi akt, ki se ga želi spremeniti z osnutkom akta, glava poleg tega vsebuje še tretjo in četrto vrstico, ki navajata obstoječi akt oziroma zadevno določbo tega akta.

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v obliki konsolidiranega besedila

Novo besedilo je označeno s ***krepkim poševnim tiskom***. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom ▌ ali prečrtano. Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s ***krepkim poševnim tiskom***.
Izjema so spremembe izključno tehnične narave, ki so jih vnesle službe z namenom priprave končnega besedila in niso označene.

VSEBINA

Stran

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA 5

OBRAZLOŽITEV 6

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2018/1806 glede imetnikov srbskih potnih listov, ki jih izda srbski usklajevalni urad (Koordinaciona uprava)
(COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

– ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2023)0733),

– ob upoštevanju člena 294(2) in člena 77(2), točka (a), Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C9-0412/2023),

– ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A9-0000/2024),

1. sprejme predlog Komisije kot svoje stališče v prvi obravnavi;

2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;

3. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

OBRAZLOŽITEV

a. Ozadje

Komisija je 16. novembra 2023 predstavila predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2018/1806 glede imetnikov srbskih potnih listov, ki jih izda srbski usklajevalni urad (Koordinaciona uprava).

Komisija navaja, da bodo s tem predlogom spremembe Uredbe (EU) 2018/1806 imetniki srbskih potnih listov, ki jih je izdal srbski usklajevalni urad, oproščeni vizumske obveznosti pri prehodu zunanjih meja držav članic za bivanja, ki ne presegajo 90 dni v katerem koli 180-dnevnem obdobju.

Kosovo je bilo leta 2009 vključeno v 2. del Priloge I k Uredbi (ES) št. 539/2001, kar pomeni, da morajo imetniki potnih listov, ki jih je izdalo Kosovo, pri prehodu zunanjih meja držav članic imeti vizum. Komisija je 19. januarja 2012 s Kosovom začela dialog o liberalizaciji vizumskega režima. 14. junija 2012 je Kosovu predstavila časovni načrt, v katerem so bili opredeljeni vsa zakonodaja in drugi ukrepi, ki jih je Kosovo moralo sprejeti in izvajati, da bi se približalo liberalizaciji vizumskega režima. Ta dialog je bil uspešno zaključen, zato je Komisija 4. maja 2016 predstavila predlog[1] za prenos Kosova v Prilogo II k Uredbi (ES) št. 539/2001.

Ta predlog je bil končno dosežen in sprejet 19. aprila 2023. Z Uredbo (EU) 2023/850[2] je bila spremenjena Uredba (EU) 2018/1806[3] (ki je medtem nadomestila Uredbo (ES) št. 539/2001), tako da je bilo Kosovo iz 2. dela Priloge I preneseno v 4. del Priloge II k navedeni uredbi. Kot pri vseh predhodnih uspešno zaključenih dialogih o liberalizaciji vizumskega režima je bilo odločeno, da bi moralo izvzetje iz vizumske obveznosti veljati le za imetnike biometričnih potnih listov. Odločeno je bilo tudi, da se to izvzetje ne bi smelo uporabljati pred datumom začetka delovanja Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta[4], ali pred 1. januarjem 2024, kar nastopi prej. Po sprejetju Uredbe (EU) 2023/850 bi imetniki srbskih potnih listov, ki jih je izdal srbski usklajevalni urad, ostali edini državljani v regiji Zahodnega Balkana, ki bi za kratkoročna bivanja v EU morali imeti vizum.

Glede na začetek veljavnosti izvzetja iz vizumske obveznosti za imetnike kosovskih potnih listov je Komisija v svojem predlogu ocenila, da ni več razlogov za izključitev imetnikov srbskih potnih listov, ki jih je izdal srbski usklajevalni urad, iz izvzetja iz vizumske obveznosti

---

1 COM(2016)0277.

2 Uredba (EU) 2023/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/1806 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so izvzeti iz te obveznosti (Kosovo (To poimenovanje ne posega v stališča o statusu ter je v skladu z RVSZN 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.)) (UL L 110, 25.4.2023, str. 1).

3 Uredba (EU) 2018/1806 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so izvzeti iz te obveznosti (UL L 303, 28.11.2018, str. 39).

4 Uredba (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o vzpostavitvi Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter spremembi uredb (EU) št. 1077/2011, (EU) št. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 in (EU) 2017/2226 (UL L 236, 19.9.2018, str. 1).

in da bi morali biti vsi državljani v regiji Zahodnega Balkana pri vstopu na schengensko območje oproščeni vizumske obveznosti.

b. Srbski usklajevalni urad

Srbski usklajevalni urad je bil ustanovljen med dialogom o liberalizaciji vizumskega režima s Srbijo. Cilj je bil nadomestiti sedem regionalnih policijskih uprav, razpršenih po srbskem ozemlju, ki so bile do takrat pristojne za izdajanje potnih listov kosovskim Srbom. Potni listi, ki jih izdaja srbski usklajevalni urad, so biometrični in jih imetniki od ustanovitve tega urada uporabljajo kot potne listine za potovanje v EU.

Od začetka prvih dialogov o liberalizaciji vizumskega režima leta 2008 je Komisija določila splošni cilj, da se celotni regiji Zahodnega Balkana omogoči brezvizumski dostop do schengenskega območja. Vizumske obveznosti za Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo so bile odpravljene leta 2009, za Albanijo ter Bosno in Hercegovino leta 2010 in za Kosovo leta 2023. V tem smislu bi se z odpravo izključitve iz izvzetja iz vizumske obveznosti za imetnike srbskih potnih listov, ki jih je izdal srbski usklajevalni urad, zagotovil enak vizumski režim za celotno regijo Zahodnega Balkana.

c. Stališče poročevalca

Vizumska politika Evropske unije, vključno z njeno liberalizacijo vizumskega režima, je nedvomno eno od najvplivnejših orodij mehke zunanje politike v Evropi. Vendar je bilo treba zaradi zapletenosti svetovne geopolitike, pogosto pa tudi zaradi delitev znotraj Evropske unije, sprejeti določene kompromise in odločitve, ki kasneje pogosto povzročajo težave. To velja tudi za Zahodni Balkan, kjer vprašanja niso nikoli preprosta in so le malokdaj enostavna.

Kar zadeva predlog Komisije, poročevalec meni, da je treba pri tem zapletenem vprašanju upoštevati vsa dejstva in vidike, hkrati pa uporabiti tudi pristop, po katerem bi politiko za trenutek pustili ob strani.
Priznati je treba, da je imela Evropska unija pomembno vlogo pri nastanku tega problema, zato poročevalec meni, da ga mora zdaj tudi rešiti.

Morda je bilo nespametno, da se je v okviru dialoga o liberalizaciji vizumskega režima leta 2008 v primeru Srbije uvedlo razlikovanje pri izdajanju potnih listov Srbom, ki živijo na Kosovu, saj je taka rešitev vedno lahko le začasna, hkrati pa vanjo niso bili uvedeni zadostni zaščitni ukrepi, s katerimi bi se predvidela njena opustitev.

Poleg tega težave, kot je dejstvo, da se odnosi med Srbijo in Kosovom ne izboljšujejo in da državi vzajemno ne priznavata izdanih dokumentov, nakazujejo, da se zapletom v zvezi s tem vprašanjem ne bo mogoče izogniti.

Poročevalec se dobro zaveda, da so srbski prebivalci Kosova, katerih potne liste je izdal srbski usklajevalni urad, še zadnja kategorija oseb na Zahodnem Balkanu, ki za vstop v EU potrebujejo vizum, in to ne po lastni krivdi. Meni, da gre pri tem za diskriminacijo, in trdno verjame, da bi

morala biti vsakršna diskriminacija prepovedana in nemudoma odpravljena. Na tem načelu bi moral temeljiti tudi ta predlog.

Poročevalec meni, da dokler status Kosova ne bo dokončno razrešen ali dosežen znaten napredek pri normalizaciji odnosov med Kosovom in Srbijo, ta predlog ne more in ne bo rešil spora med tema državama, niti se tega od njega ne bi smelo pričakovati. Poročevalec je prepričan, da bomo najboljši rezultat dosegli tako, da bomo politiko pustili ob strani in to zadevo obravnavali kot tehnično vprašanje.

Poročevalec zato glede na kompleksnost vprašanja in ob upoštevanju vseh različnih vidikov pozdravlja predlog Komisije in njegovo hitro sprejetje v Parlamentu brez sprememb, in to še v sedanjem parlamentarnem obdobju.